

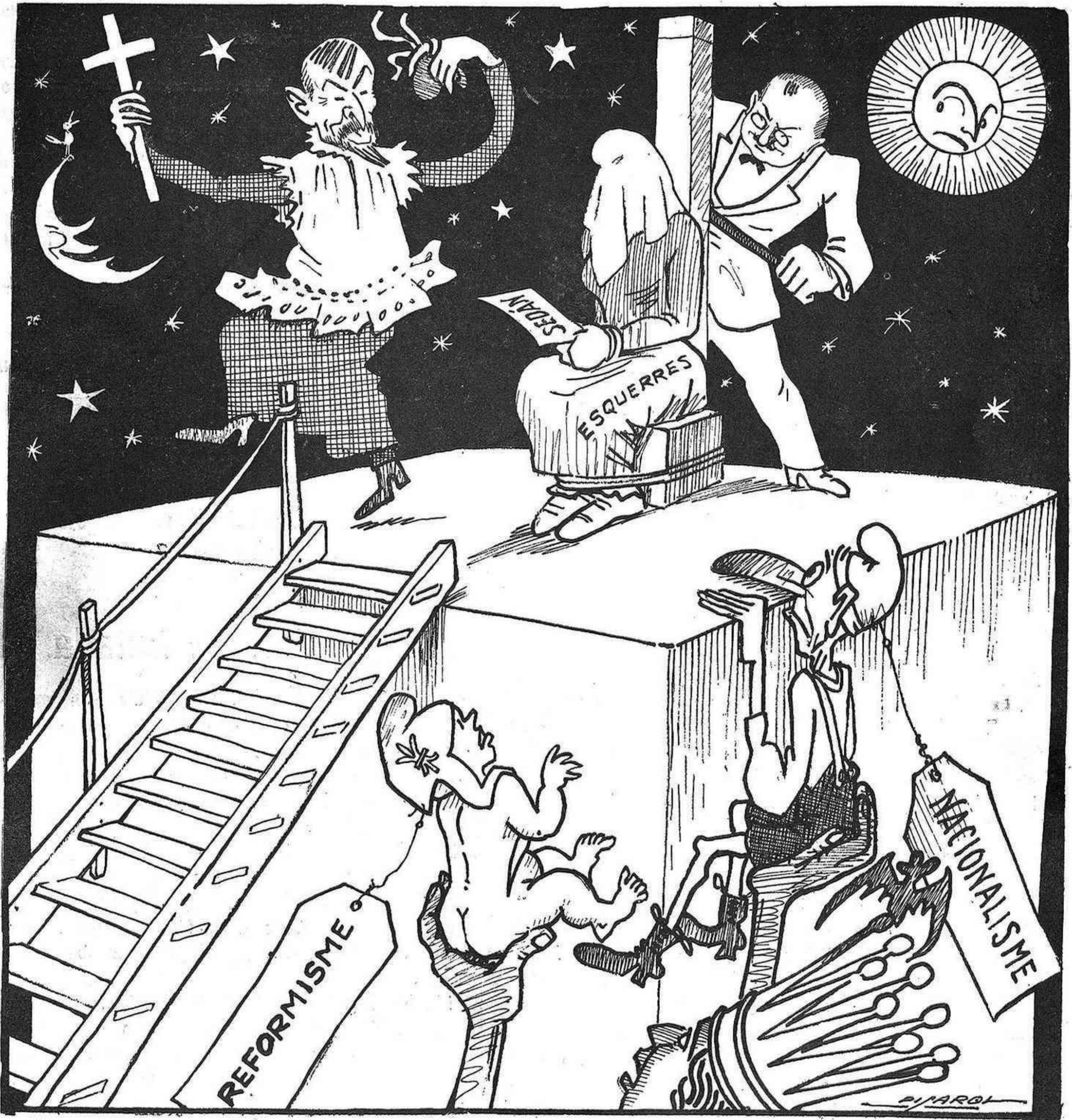
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA 14 DE NOVEMBRE DE 1913

Núm. 1820 ————— ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims ————— Atrassats: 20



LA LLIÇO

—Apreneu, criatures!... Recordeu-se'n tota la vida!...



COMIAT A LA PIPA

LECTORS meus: per primera vegada, desde que'm llegiu, llegiu unes paraules que no són escrites amb la pipa als llavis.

El cronista ha tingut de renunciar per sempre a la seva inseparable consellera. Es un altre dels molts sacrificis que m'ha imposat el destí. Aquesta Crònica, per lo tant, té el valor d'un acte heròic.

Ja veieu com en tot l'univers no ha ocorregut res tant trascendental.

Jo no estic pas ben segur de lo que fins ara he escrit no ho hagi escrit la meva pipa; però de lo que estic ben segur és de que sense ella no m'és possible el treball, ni m'és grat el repòs, ni sabré com fer-ho per a avorrir-me dignament. Me sento descaracteritzai i atuït.

Me fa por que àdhuc la gent habituada a veure-la decorar les meves fesomes ara no'm conegui.

Una insípidesa horrible m'ompla la boca i el cervell. Me canso de tenir els mateixos gustos a la boca i la mateixa buidor a la pensa.

Ex!... Sobre tot el plegar de menjar és un moment d'horror. Ja compendreu que és impossible d'allargar un àpet, indefinidament, no més perque no arribi l'instant d'encendre la pipa.

Sense ella he trobat una porció de coses orfes de sentit. ¿Què vol dir asseure's en un banc del passeig i pendre el sol i anar al port a contemplar els barcos que ja haureu vist cent vegades, i el romandre en un cafè després d'haver engolit... lo que siga?

Oh!, no hi hà pas cap dubte que una pipa ajuda a viure; que subratlla les nostres alegries i ens distreu en nostres dolors.

Jo he passat quinze hores en la coberta d'un vaixell, assegut en un rotlló de corda, infinitament distret mercès a la pipa. Ella m'ha estalviat mil impaciències, en les nits tràgiques ha sigut per a mi com una bona amiga consoladora. ¿Com se pot comprendre que jo no l'enyori?

I tant l'enyoro, que'm sento inútil. Aquell parar d'escriure per omplir-la! Aquell tornar-la a omplir a la primera dificultat! Aquell anar aclarir-se'm el cervell a mida que l'anava omplint! I aquell acabar-la d'omplir ben bé per darrera volta com a premi de la tasca finida!

Sense pipa no pot haver-hi observació, ni gust, ni sagacitat possible. ¿Com caldrà justificar la nostra mandra fèconda si no fumem la pipa? ¿Com serà possible fer de vagabond ni romandre en els llocs estranys a les nostres habituts? L'home que no fuma la pipa és cansa de tot; viu agitat, impacient; no té temps ni calma per a profunditzar els fets, ni per a estudiar les coses.

La pipa a la boca proporciona un repòs i una serenor inefables.

Se porta un talismà a sobre i se sab positivament que resistirem amb tranquil·litat tot lo que vingui.

Amb la nostra pipa a la butxaca, un hom havia afrontat totes les lluites. Ella ens comunicava una inmutabilitat absoluta. Ens ajudava en el treball, ens endolcia el reposar, ens consolava en l'amargor, ens lliurava del fàstic; no'ns importava res la monotonía dels viatges, ni els atrassos, ni les llargues esperes, ni les contrarietats que poguessen sorgir. Era qüestió de treure altre cop la pipa, tornar-la a carregar i tornar-la a encendre.

Amb la pipa als llavis ni la mateixa presó és tant aplanadora com sembla.

La pipa us distreu els ulls, us entreté els dits, us excita l'imaginació, i ja no cal res més per a tenir-li agrament.

Després de tants anys, al deixar-la, estic convençut que deixo la meva personalitat.

Per a probar l'energia de la meva resolució estic escrivint tenint-la al davant, a l'alcanç de la meva mà. Resisteixo, però a costa de grans tortures. Treballo amb el mateix esforç que'm caldria per a aterrar un bosc.

Fervorosament, avui, sigui aquesta Crònica dedicada al comiat de la meva pipa. Ja veus, lector benvolgut, que si ella és en realitat la que ha fet la meva obra literaria, tal com sigui i en lo que valgui, els dos serem uns ingrats si l'abandonessim en silenci.

Estigues cert que, per la meva part, sols una gran paúra m'obliga a acatar una ordre clínica.

Que tot resulti per fi de bé.

P. BERTRANA



Després de la batalla

No hi hà que donar-hi voltes. An això d'anar a votar li ha succeït lo mateix que al joc del *diavolo* i als segells catalanistes: ha passat de moda.

I saben per què?

Per l'exagerat abús que de l'exercici d'aquest sacratíssim dret ha arribat a fer-se.

L'hàbit—tothom ho sab de sobres—embota la sensibilitat. La falta de sensibilitat mata el gust, i quan un home deixa de trobar gust en una cosa, encara que aquesta cosa sigui tant esquisida com la pràctica del sufragi universal, instintivament s'aparta d'ella i acaba, poc a poc, per abandonar-la i avorrir-la.

Així ha ocorregut amb la lluita dels comicis.

Quan al poble, sols de tant en tant, i com a cosa extraordinària, se'l cridava a les urnes, l'anar a votar resultava verament un plat sel'lecte, delícia del paladar i consol de l'ànima atribulada,

Però d'aquesta crida se n'ha arribat a fer tant abús que

lo que en sos bons temps sigué un plaer s'ha convertit en tasca enutjosa.

Ara aneu a votar per a regidors, ara per a diputats a Corts, ara per a diputats provincials; ara per a regidors altra vegada, ara torneu-hi per a diputats... ¿Qui la resisteix una repetició tant freqüent d'aquesta funció, per alta i patriòtica que sigui?...

Els bons lliberals del passat segle, amb tot i no estar tant fatigats com indubtablement ho estem nosaltres, ja ho havien manifestat en aquella quintilla famosa:

«A las seis a pasar lista,
a las siete a la parada,
a las ocho a la revista...
Mire usted, parece nada
y cansa el ser progresista».

Aquí on diu *progresista* posin-t'hi vosfès *elector* i tindran perfectament explicat per què el passat diumenge, la majoria dels barcelonins que figuren en el cens electoral, varen *llamar-se Andana*, renunciant generosament a fer ús del seu dret i deixant que quatre aixelabrats, no cansats encara d'és-

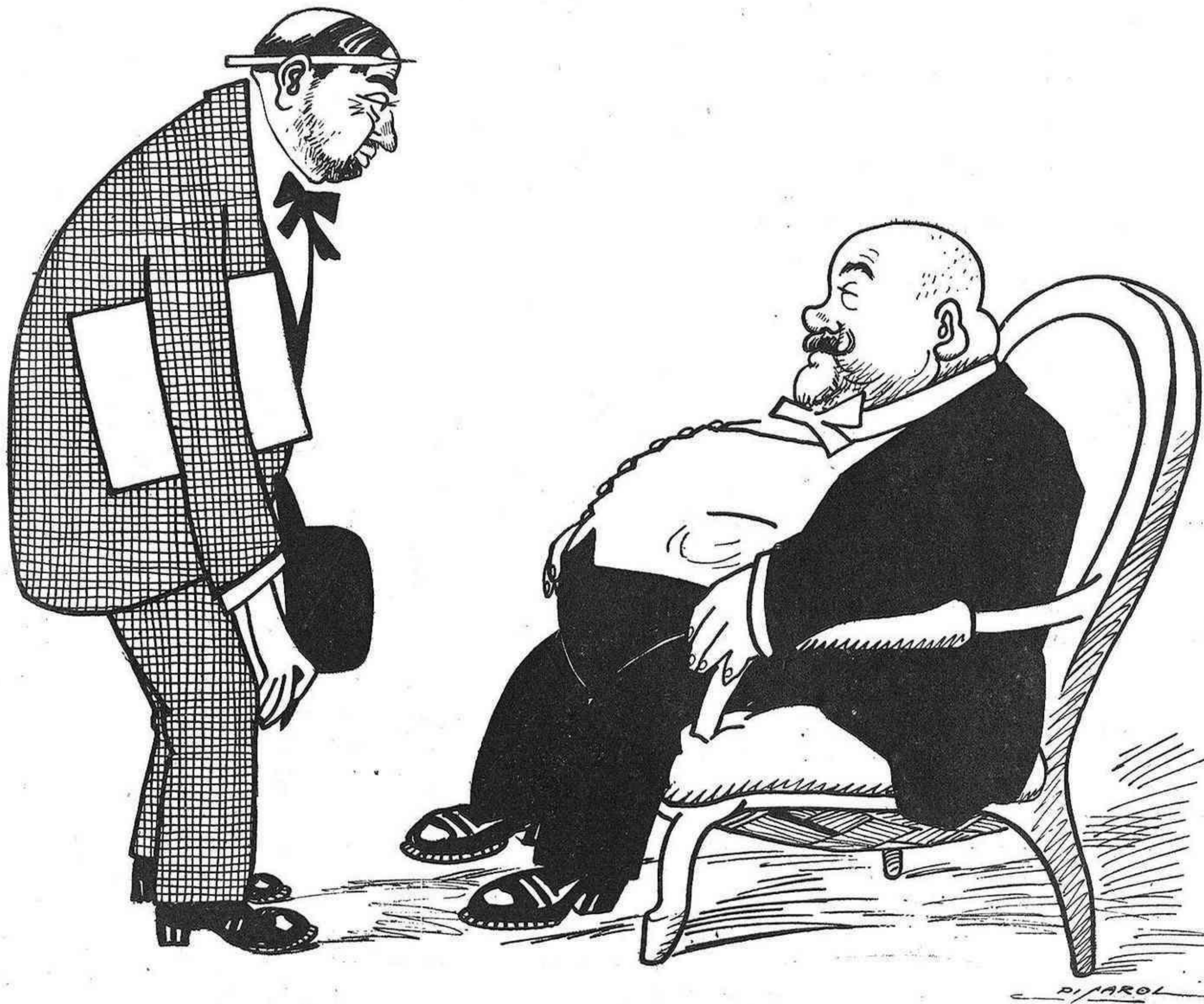
ser *progresistas*, formessin en la parada, anessin a la revista, passessin la llista consabuda i es repartissin tranquil·lament les vinticinco actes, objecte de la convocatoria.

Ademés, hi hà que dir-ho tot.

Fins prescindint del cansanci que la repetició d'un acte ocasiona, ¿què se'n treu d'anar a votar? Vinticinco anys fa que'ns escarrassem innocentment elegint regidors, i ¿quins resultats han donat els nostres esforços?... Dels passos que hem fet, de les lluites que hem sostingut, dels feixos de candidatures que hem depositat en les urnes, què n'ha sortit?... Res.

El pa cada dia ha sigut més car, les cèdules més carregades, els lloguers més pujats. La vida, ja difícil quan vàrem elegir an en Pau, s'ha fet més difícil després de l'elecció d'en Pere. Desenganyats d'en Pere, hem nomenat an en Berenguera, i les coses, lluny d'arreglar-se, s'han posat bastant pitjor. Més car el pa, més cars els lloguers, més cares les cèdules, més impossible la vida.

I ha vingut el moment en que, cansats, com el progressista de marres, ens hem dit: «Si el mateix resultat ens dona en Berenguera, que en Pere, que en Pau, ¿per què molestar-



DIGESTIO

—I doncs, a vostè no se li sent mai la vèu ara... Què fa, senyor Serraclara?
—Jo?... paeixo.



EN RAFEQUES, CANDIDAT

—Ja veureu com dintre poc temps les meves promeses seràn una realitat...

nos anant a votar per aquest o per aquell, quan ja per endavant sabem que aquell, lo mateix que aquest, no ha de fer altra cosa que empitjorar la nostra situació?...

Per més que'ls professionals del sufragi s'empenyin en dissimular-ho amb els seus eternals jocs de paraules, aquí i en lloc més ha de buscar-se l'explicació del fracàs del diumenge.

Perque, diguin lo que vulguin els vencedors, el fracàs experimentat per totes les forces que han intervingut en la batalla és evidentíssim. Fracàs dels verts, fracàs dels maders, fracàs general. Grant del revés la graciosa frase d'en Calvet, se'ls pot dir als uns i als altres: «Tots perdent!...»

Números canten. Per milers se compten les baixes de vots que totes les fraccions registren. En les anteriors eleccions municipals els votants passaven de setanta mil; ara no arriben a cinquanta. Vint mil ciutadans que espontàniament renunciaven a fer de comparsa en la comedia del sufragi, no signifiquen res?

Per això ens fan riure els orgues dels partits beligerants quan, volent tapar la seva desfeta amb la desfeta dels altres, apel·len al recurs de les combinacions numèriques i exclamen:

—Nosaltres hem sumat tants vots i ells no n'han tingut més que quants...—

Que's deixin de tonteries. La victòria no és d'ells, ni dels altres, ni de cap de les quadrilles que han acudit a les urnes.

Els veritables triomfadors són els que no han anat a votar. Cent mil electors!... ¿Hi hà cap candidat que hagi tingut una votació tant formidable?...

S'objectarà, tal volta, que aquests cent mil electors, força purament negativa, al quedar-se a casa seva, no han dit res ni han deixat entreveure el seu pensament.

És un error.

Callant i retraient-se han manifestat eloqüentment el seu fàstic.

I el fàstic, en aquests moments, també és una opinió.

A. MARCH



REFLEXIONS

—Grande e gordo como una nuez. Grande e gordo como un melón. Grande e gordo como la montaña de Montjuich.

Per a vendre vidres de multiplicar, fa aquests crits un francesot que s'instal·la en la plaça del Palau, als matins, quan fa bon sol.

Després dels vidres de multiplicar, el gabatx ven baldufes.

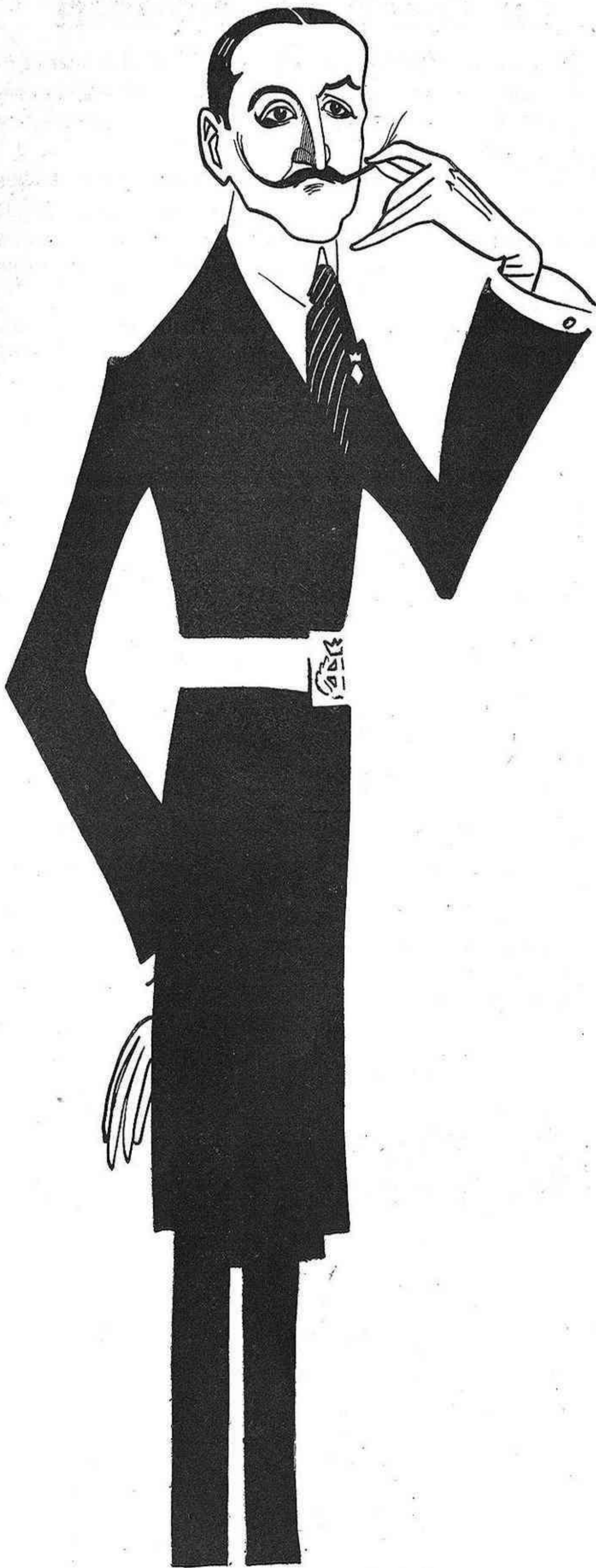
El desvagat que té senderi i ha escoltat al baladrer, al deambular envers el Parc, fa les seves consideracions; pesa les coses i cosetes, llença a la balança els fets de sa vida, i diu:

—Es indubtable que jo soc una baldufa. Es indubtable, així mateix, que són unes baldufes aquell senyor tant serio que passa per l'acera, i aquell camàlic, i aquella noia tant bufona.

També és una baldufa el sol, i una altra la lluna, i una



Les «promeses» d'en Rafeques, al cap d'un any d'ésser elegit.



EN BOLA-NEGRA

—Veuen?... Jo sí que no és estrany que, de l'Ajuntament, ne surti ric i guapo, perquè n'he estat sempre.

altra el planeta Mart. Ells i nosaltres voltem de boig, com dançador en valç de socis.

Qui de nosaltres sab on và?...

Ai!... Ai!... Ai!...

Jo crec que tant poc ho sab el sol en son camí com les formigues en la llur carretera.

El sol és gran i la formiga és xica. Cert. Però, amics, *grande e gordo como un melón, grande e gordo como la montaña de Montjuich*, des del dia que vaig veure tot de mons dintre una gota de sang meva, un gran convenciment s'amprà del meu enteniment.

Jo visc en una gota de sang d'un ser monstruós, que és paràssit a son torn de la còrpora d'un altre que viu, així mateix, sobre un tercer.

Els mons s'emboliquen els uns als altres, com les picants carns de la ceba saborosa s'abriguen d'una manera amorosament progressiva.

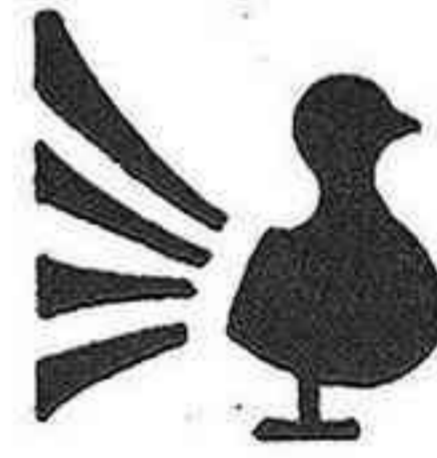
On som?... En quina capa de la ceba, de l'infinit, estem posats?...

Això és el trenca-caps.

No més pensant-hi, els ulls ens ploren.

No, no, no; deixem-nos de filosofies.

Post multa sæcula, pecula nulla.



Comentant la derrota

—Hola, xicot... Ja vas anar a votar?

—Romanços!... A mi ja no m'escalfen ni amb calefacció central.

—Tant fret estàs?

—Més fret que un habitant del *Polo*.

—Mal fet, home. Tots els ciutadans com cal, tots els bons barcelonins vénen obligats a anar-hi.

—Això serà una opinió vostra, tant respectable com la meva. Jo, tal com van les coses, d'un quant temps ensà, crec que's pot ésser *Bofill* de Barcelona i quedar-se a casa.

—Doncs jo no sols he votat, sinó que he format part d'una *Mesa* electoral.

—*Cararach* que us fum!... Ja ho crec!... Perque sabíeu que us hi anava un bon àpet.

—No ho creguis. Un dinar d'eleccions no'm fa anar ni d'aquí a la plaça d'en *Rovira*.

—*Andreu* a contar-ho a la vostra tia, això!... Com si no us coneguéis...

—Bé, i què me'n dius del resultat?

—Home, que'ls radicals han estat bastant a-*Fortuny*-ats, després de la crisi lerrouxiana. Perque val a dir que la victòria era, per endavant, *Segura* pels regionalistes, que s'havien treballat molt bé el «cuento».

—Renoí, si se l'han treballat!... Fins el meu porter, que és un Clodoaldo d'aquells del morro fort, ha votat pels «cu-

curulles». «Fusté a votar?»—li vaig preguntar, l'endemà de la gloriosa jornada.— «Vaya!—va contestar-me.—Y por los rechionalistas». «Doncs, miri, han guanyat». «Ya me lo *Figuerola!*... Yo tengo una gran intuición en eso de las urnas. Siempre *Grañé* votando por los que están cerca del candelero»... Ja veus com fins els porters l'han endevinada.

—Sí, home; és qüestió d'agafar el retrat d'en Cambó i col·locar-lo en un *Cuadrench* a la capçalera del llit.

—Ja se'ns ha ben posat les calces!

—Fort!... Ens està bé. Perque som tant tontos. Jo als nacionalistes els diria: «Mireu-vos *Almirall* de la Lliga i de la Casa del Pueblo, i obreu en conseqüència. No està l'enemic en el reformisme, ni en els vells cacics, ni en els lliberals, ni en la Defensa, ni en aqueixos guerrers *de Llanza* que'n diuen jaumistes. L'enemic està en els que voten per la República contra Catalunya i en els vice-versa, o siga en els que voten per Catalunya contra la República. Lo que haveu de procurar, doncs, després de la lliconeta, és agermanar aquestes dues tendències en favor de la Llibertat i de la Patria. Si no ho feu així, si no mostreu un *de-Rocha* de generositat, de fermesa i d'abnegació, anireu sempre avall, de rodolons, per la pendent dels fracassos, cap a l'abisme, i serà qüestió de cantar-vos aquells versos del Dant: *Lasarte* ogni speranza voi che entrate».

—Això és segons de quin *Colomina*.

—Deixeu-vos de colors. Vots són trumfos i fets són paraules. L'única cosa reial i positiva, aquí, és que'l cos electoral se mostra cada *Vega*-da més retret, *Puig* ni a la meitat dels votants *a-Riba*.

—Però, com ho vols arranjar?... No ho arranjaràs pas tu, quedant-te a casa.

—El motiu d'aquesta fredor no'l trobareu, per més que *Busquets*, en altra cosa que en els desenganys que'ns han donat els homes que han passat per *Ca la Vila*.

—Amb això tens una mica de raó.

—Aquests són!... I aquest cop, al fer divisions i divisionetes, la gent directora *Serrat* de mig a mig.

—I doncs, que's desi!

—Per mi, que's *Dessy!*

Repasseu aquesta llista de candidats triomfants i digueu-me, ciutadans, si n'hi hà cap de reformista.

PEPIS

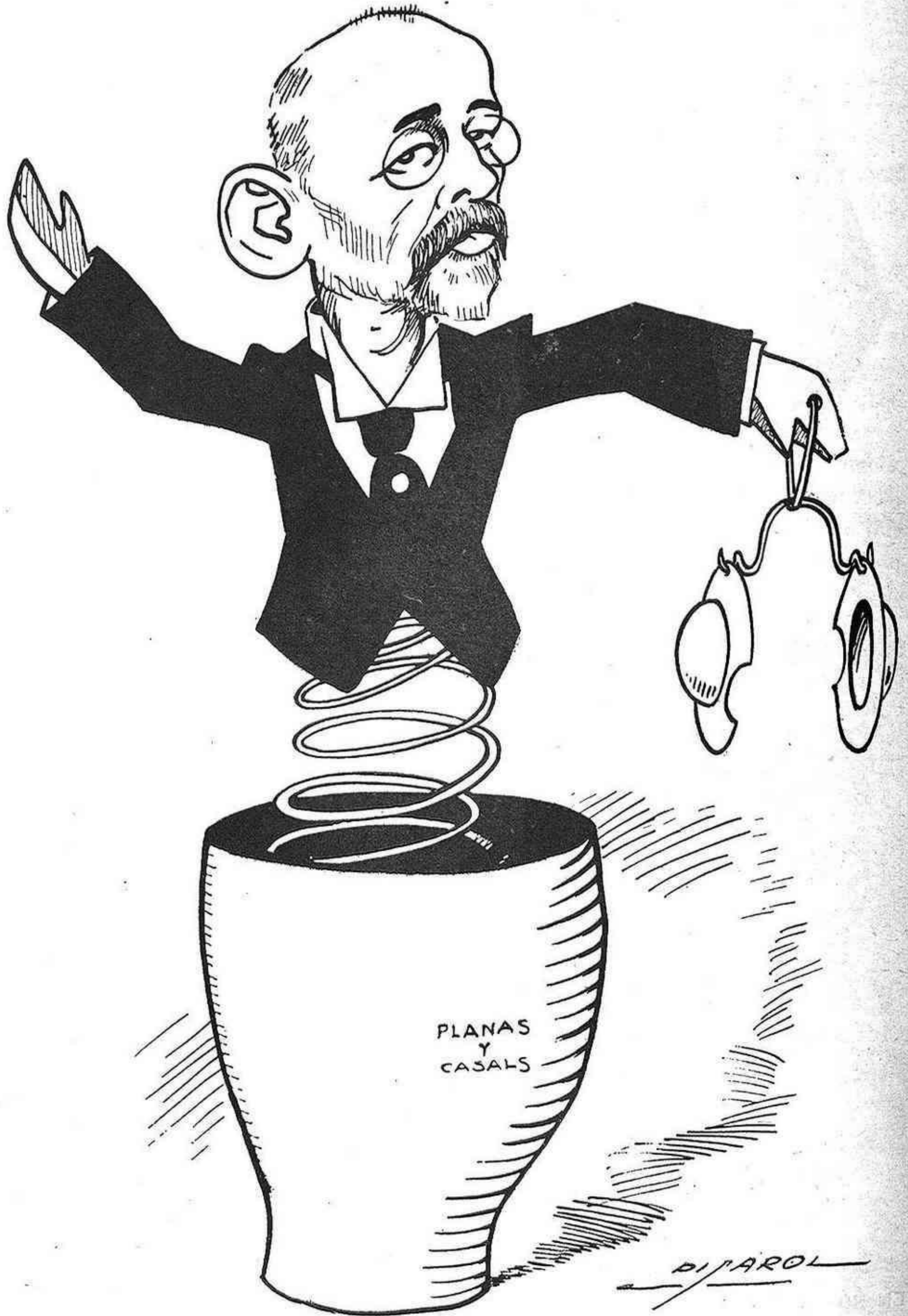
RESURRECCIO

La Gloria del cel-obert

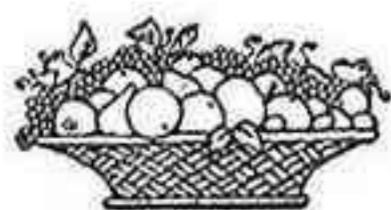
Fins que un estosseu meu, involuntari, ha fet tancar la finestra d'una revolada, m'he recreat aquest matí amb la contemplació del solemne i transcendental acte de pentinar-se la cambra de sota casa.

Es una noia tota modoseta i vergonyosa; quan la trobes per l'escala dona les bones tardes o el bon dia amb els ulls fits a terra; vesteix de negre amb un devantal blanc guarnit de randes, i he notat que no repica amb els talons, sinó que arrossega els peus com si llisqués.

Avui ens hem llevat més aviat que d'habitut; no eren les set. El sol encara no s'havia descarat en sos petons a la te-



Aquí tenen, ciutadans, novament al «candelero» el Barberillo de Sans.



rra, obrírem la nostra finestra per a refrescar-nos amb l'aire de matinada, i els nostres ulls se vegeren sobtats pel meravellós espectacle.

En camisa i un lleuger refajo; la cabellera estesa i una gran pinta negra a la mà, s'estava la Gloria davant d'un mirallet, amb marc de llistons negres i argolla de llautó, un mirallet d'aquells que vénen a la fira.

Qui tenia de dir que la Gloria tingués aquells braços meravellosos que lluita? Braços i coll no més podíem veure-li. La seva camisola quasi era monacal, per lo tancada; un lleuger fistó n'era'l guarniment junt a l'escot.

Amb tot, uns petits pits, tremolosos com matons, s'endevinaven sota. Però la meravella eren els braços. D'on devia haver-los tret aquells braços daurats, coberts d'una peluça igual en tot a la que orna els préssecs; aquells braços rodons amb un clotet al colze, aprimant-se armònicament desde l'espatilla al puny?

I amb la pinta a la mà, com dues serpents rosades, com dos colls de cigne, voltaven a l'entorn de la testa de sa mestressa, triant i destriant la cascata de cabells bruns, riçats, fins com la seda.

Ens hem posat els lentes; al muscle del braç esquerra hi hà les senyals de la vacuna, dues cicatrius blanques. Més avall una piga. En el braç dret hi hà una senyal morada. Un blau?... Un petó?...

En el pati ha entrat un gat, nosaltres hem tussit i s'ha acabat l'escena.

Desencantats, pensavem amb la donzella qui es pentinà vora la font i, enamorada de sí mateixa, deixà caure la pinta. Una granota li torna; la granota és un príncep encantat que's casa amb ella.

Qui serà el príncep de la Gloria? El dependent de la botiga de robes?... Un sarauista de «La Bohemia»?... Un *chauffeur*?...

Qui ho sab! Cap d'ells és digne de que aquells braços daurats li siguin lligam amorós; són cadenes fetes per al coll d'un hèroe o d'un poeta.

MONI



Del jardí dels humoristes

TOT TÉ ARRANJAMENT EN AQUEST MÓN!

Un jovenet de vintiquatre anys, molt gentil i molt ben educat, va entrar un dia, tot decidit, al despatx del seu pare.

—Que està per mi, papà?—exclamà desde la porta.

—Digues, fill.

—He pensat casar-me.

—Què dius, aral

—Tal com sent.

—Bé, home, bé; no és mala idea... Ja tens l'edat de començar a pensar-hi... Però, ja tens triada la promesa?

—Sí, papà. Es la filla de la viuda Riudeperes.

—La filla de la viuda Riudeperes?... Ah, no!.. No pot ésser!.. Impossible!

—Impossible?

—Treu-t'ho del cap, fill meu.

—I per què és impossible? Se tracta d'una noia decenta i formal, d'una bona família, d'una família respectable, la qual vostè coneix tant bé com jo. No entenc perquè ha d'ésser impossible.

—Doncs és impossible.

—Però... bé hi deu haver alguna raó...

—Vols saber-la?

—Es clar que vui saber-la.

—Perfectament. Ja tens coneixement per a entendre les coses, i és qüestió de parlar-te clar. Tu no pots casar-te amb aqueixa noia... perquè *aqueixa noia és germana teva*. Ho entens bé?

El xicot, després del natural astorament, va veure clara la situació; si, en realitat, el seu papà era també pare de la filla de la viuda Riudeperes, el casament era impossible. Això no tenia volta de fulla.

I no va tenir altre remei que buscar-se una altra promesa.

Al cap d'un mes, o cosa així, torna a emprendre al seu pare, dient-li que ha trobat una altra noia que li agrada molt, que és bona minyona i que s'hi vol casar.

Però, vetaquí que, així que li diu el nom, el papà torna a botar de la cadira amb la mateixa cantarella:

—Es impossible!... Aqueixa noia *també és germana teva*.

El xicot, aleshores, va pensar-se que'l seu pare bromejava, i se n'anà, tot cremat, a parlar amb la seva mare.

—Vui casar-me, mamà.

—Estàs en el teu dret... Faràs molt santament... Els anys hi són... Creu que'm dones una alegria. I ja t'has triat la promesa?

—Sí, mamà; i precisament d'això venia a parlar-li. Figuri's que, primer, havia pensat amb la filla de la viuda Riudeperes; però el papà va dir-me que aquella noia és germana meva.

—Com!... Això t'ha dit el teu pare?

—Sí, senyora, sí. I ara que me n'he triada una altra, al dir-li el nom, me surt amb la mateixa cançó: que és impossible, perquè també m'és germana.

—Reina Santíssima!... Això s'ha atrevit a dir-te?

—Ja ho veu.

—Doncs mira, fill meu, ja que ell t'ha dit tot això, jo't diré una altra cosa. Casa't amb la que t'agradi més de les dues que t'has triat.

—Però... és que si això fos veritat...

—Deixa'l dir!... Encara que ho fos!... Com que de totes maneres—i això puc assegurar-t'ho—*el teu papà no és el teu pare!*

G. AURIOL



GLOSARI

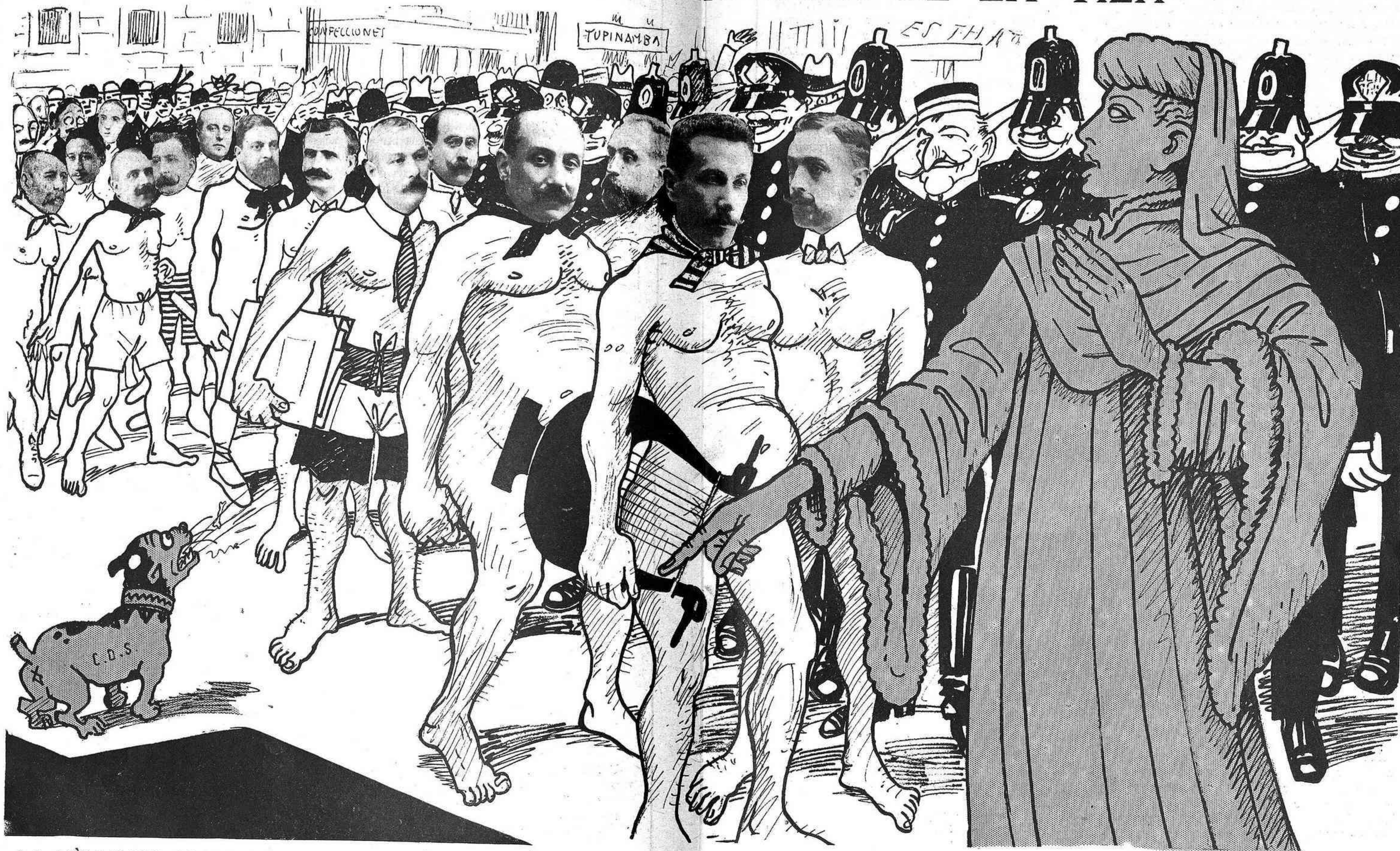
CINCCENTS NORANTAVUIT PATRIOTES!

En mig d'aquest decandiment que'ns asseguren que patim, els que estudiem aquestes coses, no s'ha de dubtar que aquí a Espanya encara ens va quedant civisme.

Hi hà un fet que'ns ho ve a demostrar.

A Madrid s'han proclamat cinccents norantavuit candidats que volen ésser regidors!

A LES PORTES DE LA CASA DE LA VILA



LA VÈU D'EN JOAN FIVALLER

—Endavant, estimats hereus!... Nèts de còs i d'esperit us hi veu entrar el poble. Procureu sortir-ne de la mateixa manera.

Cinccents norantavuit ciutadans que estàn a punt de sacrificar-se pel millorament del seu poble, és bonic; és cosa que encoratja. Aquest número de persones que diuen «Aquí em teniu! Açoteu-me, claveu-me espines, escupi-me i confirmen-me!», en aquest temps que cada hù lo que vol és fer diners, omplir la guardiola, i si el pròxim patèix que reventi, és un acte que fa creure que encara tenim altruisme en la nostra aimada patria.

Perque l'èsser regidor, ciutadans, no us creieu que sigui un ofici, que un se pugui ajeure a la bartola. S'ha d'anar a plaça, s'ha d'anar als mercats a ensumar el peix i a revisar-lo; s'han de posar primeres pedres, i a voltes segones primeres; se tenen d'empleiar els amics, i si no's tenen oficines, invertir-les i fer-ne de noves; per mica de creencia que's tingui, s'ha d'anar a la processó; s'ha d'anar a rebre als congressistes així que arriba alguna festa, i per estranger que parlin se té de fer veure que s'entenen; s'ha de tenir un aic de modals i saber menjar amb forquilla; s'ha de saber ensabonar sense dir res una bona estona; s'ha de saber demanar la paraula, i, un cop demanada, s'ha de saber lo que s'ha de dir; s'ha de tenir una livita que no sembli d'enterraments, i s'ha d'anar a les sessions i votar, pam més pam menys, lo que's té intenció de votar, i tot això de franc, tant de franc que s'hi han de perdre diners, i tot això per la gloria d'haver servit al seu poble.

Perque allò que hem sentit a dir que devegades, molts anys enrera, hi havia algun regidor que havia tingut temptació de sotstreure alguns interessos que eren de lo que se'n diu l'erari, nosaltres no ho hem cregut mai. Juraríem davant de qui fos que no n'hi ha hagut mai cap —però mai cap!— que s'hagi guanyat mitja pesseta d'una manera diguem-ne il·lícita. És massa sagrat aquest càrrec! Estem segurs que sols la sospita ja seria prou ofensiva perque ells deixessin el càrrec! Quins uns ells, els tals regidors! Són tant sagrats i tant susceptibles que abans d'afavorir a un amic en una subasta, o lo que siga, primer se moririen de gana.

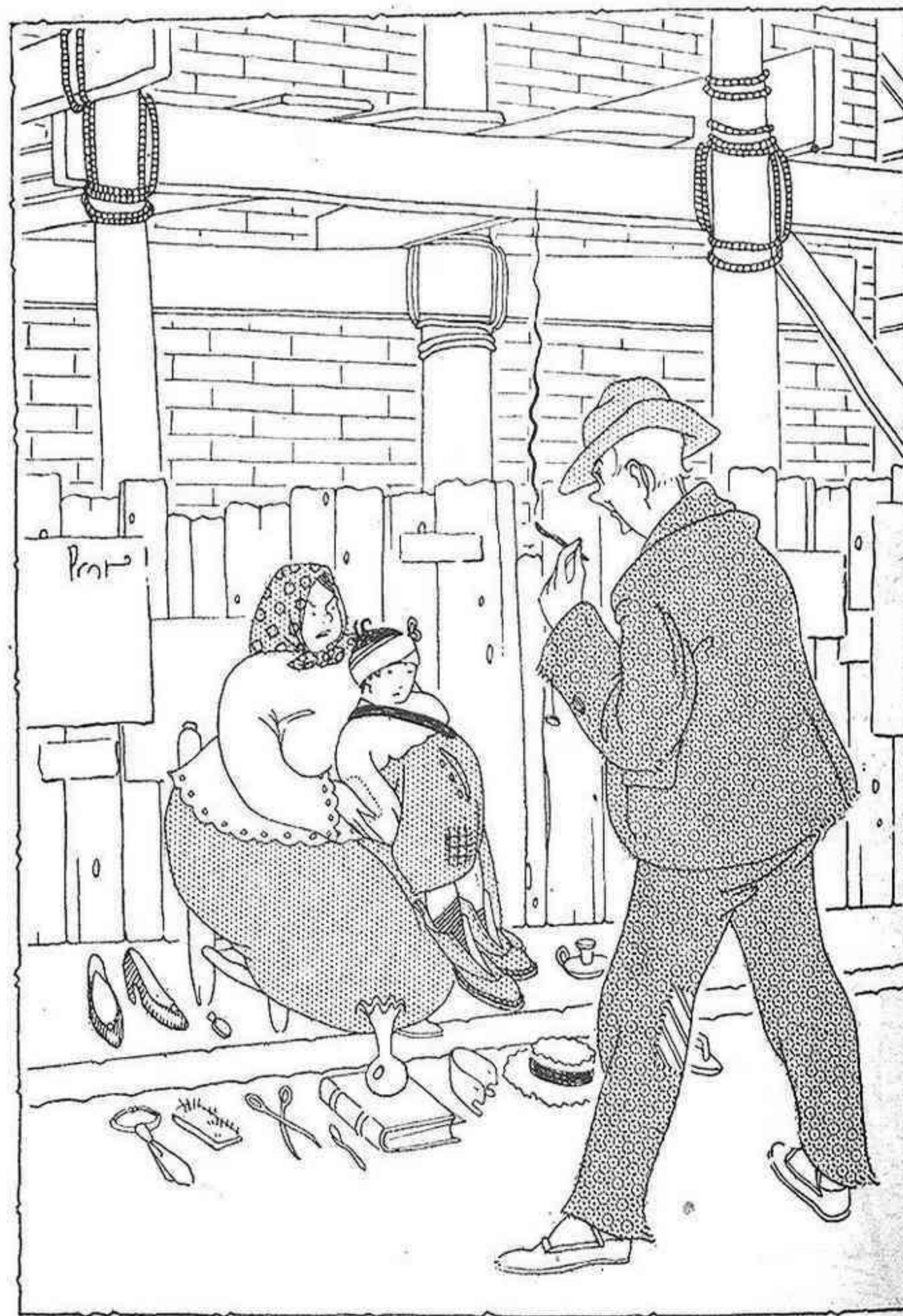
Mai!... El càrrec de regidor és un sacerdoci civil!... Ofendre'n un és ofendre un barri, i ja sabem lo que vol dir un barri!... Un barri és com una cama, o un braç, o una cuixa del nostre cos electoral!... Un barri és una fracció de la vida ciutadana; un barri és això: és un barri, i si aquell que'l representa caigués en venalitat, hi cauria tot aquell barri, i per ésser justos i equitatius s'hauria de dur a un presiri tot el veïnat que l'integra, i si hi hà barris sense presons, no hi hà d'haver presons amb barris.

Tot això vol dir que per sort encara queden homes a Espanya. A Madrid tant sols, de vistos, n'hi hà cinccents norantavuit, sense d'altres que n'hi deu haver que, com la modesta violeta, fins de fer bé es donen vergonya, i viuen reclosos a casa esperant que'l partit els cridi per anar amatents al sacrifici. Tot això vol dir que'ns despertem i que hi hà un moviment europeu per complir els deures que'ns pertiquen, i tot això vol dir que si arreu, seguint l'exemple de Madrid, tothom estés disposat a sacrificar-se pel poble, no trigaríem mig any a ésser nació de primer ordre.

Barcelona, sobre tot, hauria de seguir aquest camí que li marca la capital. Si així com a Barcelona, per trobar qui es sacrifiqui a fer-nos de representant, se'ls hi hà de demanar de jonollons, i «Sigui-ho per l'amor de Déu i no'ns deixi, i faci-ho per la causa», hi haguesin homes tant cívics que diguessin: «Allí vaig jo! Adeu familia i adeu amics!... Avui soc ric i demà seré pobre, i perdem-ho tot per la patria!», com sol passar amb tots els regidors, la nostra ciutat llatina, d'aquí a una dotzena d'anys, seria... Déu sab lo que seria!, una petita Suïça, un Eden, un Euterpe o un Pensil, un paradís terrenal sense arbres i urbanitzat, una metròpoli esplendent imaginada per un... Falqués, i un Prado Catalán bucòlic.

Catalans: a ésser regidors!... A fer-se pobres!... A patir!... Catalunya i avant!... Via fòra!... A la Casa Gran i Via dintre!... Val més ésser del Consell de Cent que de l'abstenció indecent!... Són quatre anys!... I què són quatre anys?... Ja'l tornareu a trobar, el negoci!

XARAU



EN UNA PARADA DELS ENCANTS

—Pobret! Es dir que li va caure un maó al cap?
— Què hi vol fer! Nosaltres sempre tenim la vida a l'encant!

CIRCUIT REGIDORESC — PRIMER PREMI DE VELOCITAT



De València a Barcelona,

de Barcelona a Madrid...

I aquí teniu un subjecte elegant, nèt i polít.



PAPERAM

Hem rebut el follet *Contribució a l'estudi de l'evolució diària de la temperatura en l'home sà i en alguns malalts*, del Dr. Pla i Armengol.

Aquest treball, molt documentat i amb nombroses grafies, acredita una vegada més la competència en la matèria, del Doctor Pla i Armengol, un dels nostres més incansables treballadors. Aquest opúscol fou extret dels «Anals de l'Acadèmia i laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya» i figurà en el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, celebrat en nostra ciutat pel juny d'aquest any.

NOTES AUTOBIOGRÀFIQUES SUR UN SYSTÈME DE PHILOSOPHIE DE L'ENTHOUSIASME, del Dr. Diego Ruiz, ancien professeur de l'Université de Barcelona.

Aquest opúscol de vuit planes conté, com ja expressa el títol, els fonaments d'un sistema filosòfic en el queda demostrat, una vegada més, el talent i les dots de pensador que adornen al nostre antic company.

Es impossible condensar en menys espai més quantitat de substància, i *fosfatar* millor una idea.

L'estil de l'opúscol és vibrant, i, encara que escrit en francès, fa de bon entendre.

També hem rebut els llibres *Poemes*, d'en Josep Pérez Jorba, i *Aniversari*, de l'Emili Pòlit. Remerciem la finesa i prometem formalment ocupar-nos d'aquestes obres en la propera edició i amb l'extensió que's mereixen.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL. — A falta de novetats, sancionades pel públic, no tenim més remei que parlar de projectes, i els projectes són: per a demà, dissabte, estrena d'*El cafè del recó*, tres actes, amb decorat exprofés. I per a més endavant les següents obres: *Papà*, tres actes; *La conquesta de Berg-op-Zoom*, quatre actes; *Mercadet*, tres actes; *La casaca verda*, quatre actes, i *La cacatúa verda*, farsa alemanya en un acte.

Todo se andarà... i de tot anirem parlant, si els alts designis d'alguna divinitat no s'hi oposen.

TÍVOLI. — El debut de Mr. Soliothi va haver-se d'aplaçar per al dimecres. Per aquest motiu no podem encara parlar dels ndu lleons i tres tigres que mengen, i salten, i udolen davant del públic, sumisos al fuet del domador.

Ahir, dia de moda, degueren debutar, igualment, dos números interessants: els clowns «Nolo» i «Toni Grice», i els famosos ciclistes «Lins Trio».

NOVEDADES. — Amb *La comida de las fieras*, l'excel·lent comèdia satírica d'en Benavente, va debutar la Roser Pino, que's despedeix del públic, retirant-se de l'art quan encara es troba en la plenitud de les seves grans facultats. Misteris de la faràndula!... Després ens ha donat a conèixer *Alma triunfante*, del mateix autor, una obra d'aquelles que no fan fret ni calor, i que no afegirà cap fulla de llorer a la corona del príncep dels dramaturgs. No cal dir, per això, que la Pino estigué inimitable en l'interpretació del difícil i escassament simpàtic paper de protagonista.

Ha obtingut també, la celebrada actriu, grans aplaudiments en *Mirandolina*, *El hombrecito*, *Sacrificios*, i per a ahir estava anunciada la represa de *Don Gil de las calzas verdes*.

En resum, una curta serie de funcions que haurà resultat triomfal per a la mimada artista.

SALÓN DORÉ. — Dilluns passat forem galantment invitats a una audició privada d'una tragèdia, *Judith y Holofernes*, de

l'Ambrós Carrión, musicada per F. Gajo, invitació que no poguerem utilitzar a causa de l'hora intempestiva en que va tenir lloc.

Sabem que's tracta d'una impressió dramàtica d'un refinat gust artístic, presentada amb luxe i esplendidesa, en la qual *Les Heràclides*, que són els interprets, hi juguen un brillant paper.

Els felicitem, tot esperant poguer aplaudir-los a una hora... més enraonada.



Notes sportives

El diumenge passat varen celebrar-se els partits eliminatoris per al campionat de Catalunya, entre l'«Universitary» i l'«Español», en el camp del Barcelona. Guanyà el primer per tres *goals* a un. El partit, sense tenir res de particular, fou bastant mogut. Entre'l públic i alguns jogadors de l'«Español», que han caigut en desgracia per la seva manera de jugar, va haver-hi alguns incidents.

El referée, que dit siga de pas no arbitrà pas amb gaire serenitat, llensà fóra del camp a un jogador que l'havia tractat amb excessiva franquesa. S'imposa per interès del sport i per a la veritable unió dels clubs una gran severitat per a tots els jogadors, que una llarga temporada d'anarquia ha ressaviat.

En el camp de l'«Español» va celebrar-se també un partit per al campionat, entre l'«España» i l'«Internacional», guanyant l'«España» per quatre *goals* a un. També se'ns diu que hi hagué *empentes*.

ESQUELLOTS



OLÉ per l'informació diària i pels procediments gràfics modernistes!

L'altre matí va sortir *El Dia gráfico* amb un floret de retrats que donava goig de mirar.

Eren els candidats a regidors pels diferents districtes de Barcelona. Una mica *nebulosos*, una mica *estumats*, però d'una hora lluny se veia que eren reproducció exacta, encara que grollera, de l'extensa i brillant informació de L'ESQUELLA. No ho deia enlloc; però es veia.

Un consell per a una altra vegada, senyors d'*El Dia gráfico*: vinguin a la nostra Redacció i sollicitin els gravats.

Els els deixarem, quedaràn més ben servits i, de passada, serviràn millor al públic.

AQUESTS dies, a la «Maison-Dorée», s'hi ha reunit lo més selecte de la nostra aristocràcia, cridada per un espectacle sensacional, el «té-tango».

Durant l'hora del tè, en l'elegant cafè de la Plaça de Catalunya, una parella d'aixerits dançaires ballen el tango de moda.

Esperem que'l novíssim espectacle s'extindrà ràpidament per



RUBOR NATURAL

—Vagi allà, adulador!... Que's creu que no ho veig que tinc masses anys per a vostè?

—No hi fa res, tonta. Gallina vella fa bon caldo, i a més a més ara, que hi hà vaga de gallinares.

Barcelona, i que a Cà la Ciutat, a l'hora del tè, no hi mancarà parella.

En Muntanya i en Serraclara poden ballar-lo per a celebrar la victòria dels 11 i 11.

DILLUNS va esclatar en els nostres mercats la vaga de gallinares.

Un article de tanta *primera necessitat* com és la gallina, ha deixat d'expendre's, ocasionant els immensos perjudicis que són de suposar.

El conflicte, per això, no creiem que duri gaire, mercès a les gestions del flamant Municipi, que s'interessa en arranjar-lo.

Ara mateix, els nostres regidors han arranjat, també satisfactoriament, la vaga de tocinares.

Mentres hi haja edils conspícuus que vetllin per la ciutat, ni de porcs ni de gallines no'ns en poden faltar mai.

ELS partits polítics de Barcelona, unànimement, han d'estar reconeguts al senyor J. de A., d'*El Dia gráfico*, que amb una generositat sense exemple adjudica a tots uns quants milers més de vots dels obtinguts en les darreres eleccions.

30.000 als regionalistes, 13.000 a la coalició de les dretes, 27.000 als radicals, 20.000 als nacionalistes, etc.

Alça, alça! Còm dimoni haurà comptat, aquest bon senyor?

Ja veuen que no s'erra pas de poc, i encara errant-se amb tant d'excés, gairebé de mig a mig, troba que la xifra de votants resulta desconsoladora, que constitueix un factor de *decadència colectiva*, el resultat d'un *agotamiento cerebral* de la nostra intel·lectualitat *decadentista*, i que és una declaració *tácita, patente y visible de impotencia, de incredulidad, de desilusión o de desconfianza*.

Si el senyor J. de A. arriba a calcular bé, què hauria dit?

Que Barcelona era un sepulcre?

El senyor J. de A. té tanta disposició per a sociòleg com per tenedor de llibres.



L'arquitecte municipal ha indicat que podria instal·lar-se un mercat en la plaça de la Creu, de Gracia, utilitzant el material del suprimit de la Revolució.

Suprimir la *Revolució* per la *Creu* ens sembla un xic tendències, però...

Sí, sí; que portin aquella baluerna, avui inútil, allà on faci servei per alguna cosa.

Que li portin aviat!

Un mercat amb les portes tancades contínuament, sense la

fressa de les verduleres i els crits dels peixeters, embaraça i fa tristesa.

És com un canti sense aigua;
un calaix sense diners;
un col·legi sense alumnes;
una gavia sense aucell!



UNA revista literaria que's titula *L'Aveu*, i que's publica a Burdeus, inserta aquest curiós anunci:

OFERTA DE COL·LOCACIÓ

«Per a ocupar una secció, en un gran diari, se necessita un poeta capaç de compondre cent cinquanta versos bons cada dia».

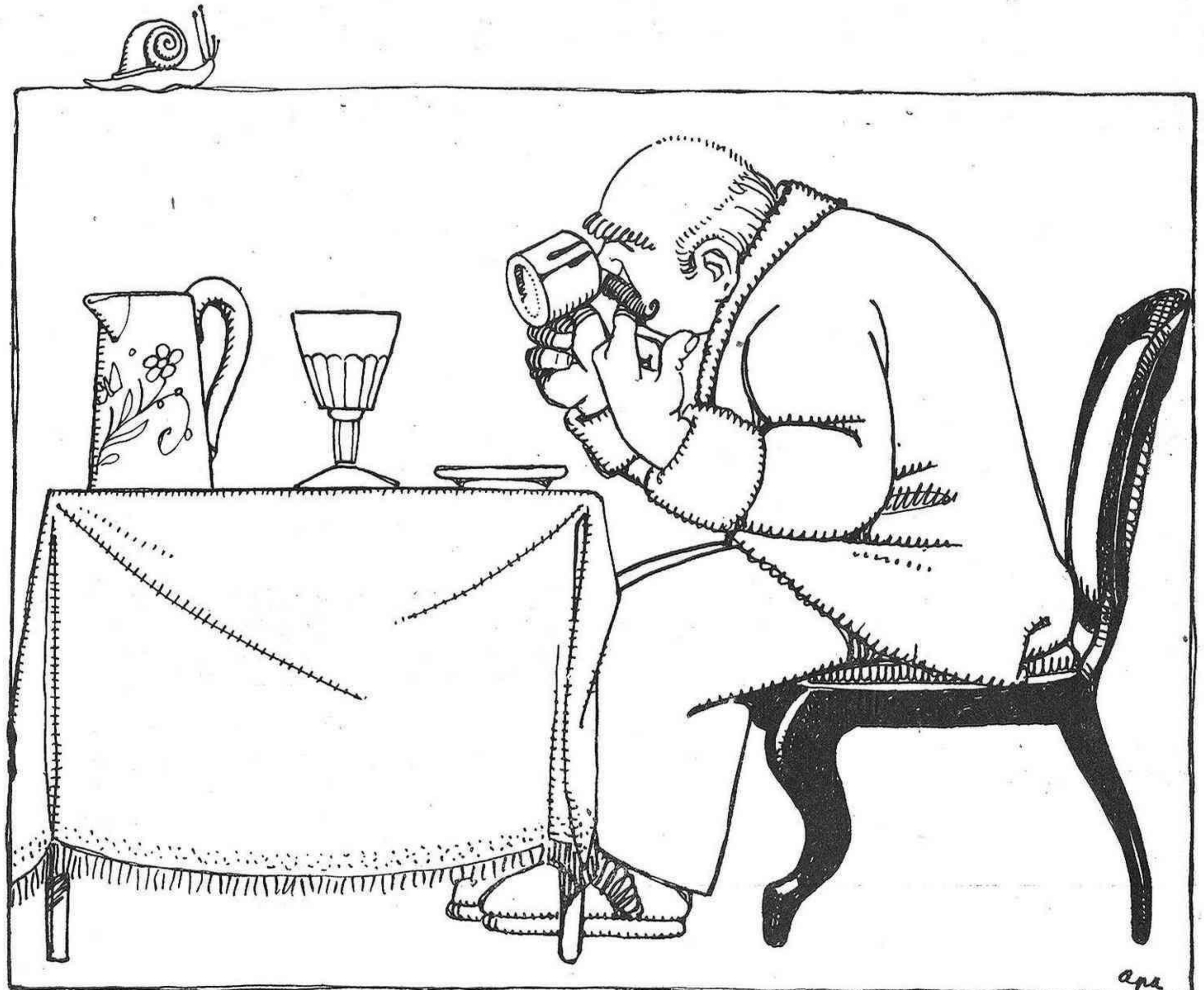
Què fan parats, els nostres versaires?... Es qüestió d'aprofitar una ganga que no's presenta massa sovint.

Sinó que—ai!—en l'anunci s'exigeix que'ls versos siguin bons... I cent cinquanta versos bons, cada dia, han d'ésser molt difícils de parir.

Oi, amic Montaner?



SEMBLA que de resultes de la campanya electoral han quedat distanciat per complet els regidors radicals dissidents senyors Lladó i Figueras.



- M'agrada el xocolata Ametller perque té gust d'admetlles.

Reialment, la cosa era de preveure, i no ha d'estranyar a ningú.

¡No n'hi hà poca ni gaire de *trajectoria* intel·lectual i política d'una figura a l'altra!

De Figueres a Lladó
hi hà una mica de distancia.
Si algun cop hi havem anat
hi hem hagut d'anà en tartana.

CAVALLERS, ara sí que s'ha esvalotat el galliner.

A conseqüència de la vaga dels gallinaires, motivada pel crescut dret de Duana establert des del 14 d'octubre per a l'aviram procedent de Portugal, a les places no hi hà gallina.

Unicament se'n serveix amb recepta del metge per als malalts que acreditin degudament estar ben malalts.

A quin temps hem arribat,
que un retallet de gallina
s'ha de comprar com aquell
que compra una medecina!

UNS quants joves de la «Defensa», d'aquests que's titulen *moralistes*, s'han presentat al senyor Andrade, amb la pretenció d'organitzar-se en rondes nocturnes i denunciar a les autoritats tota mena d'atreviments pornogràfics que's representin en cines, cafès i teatres.

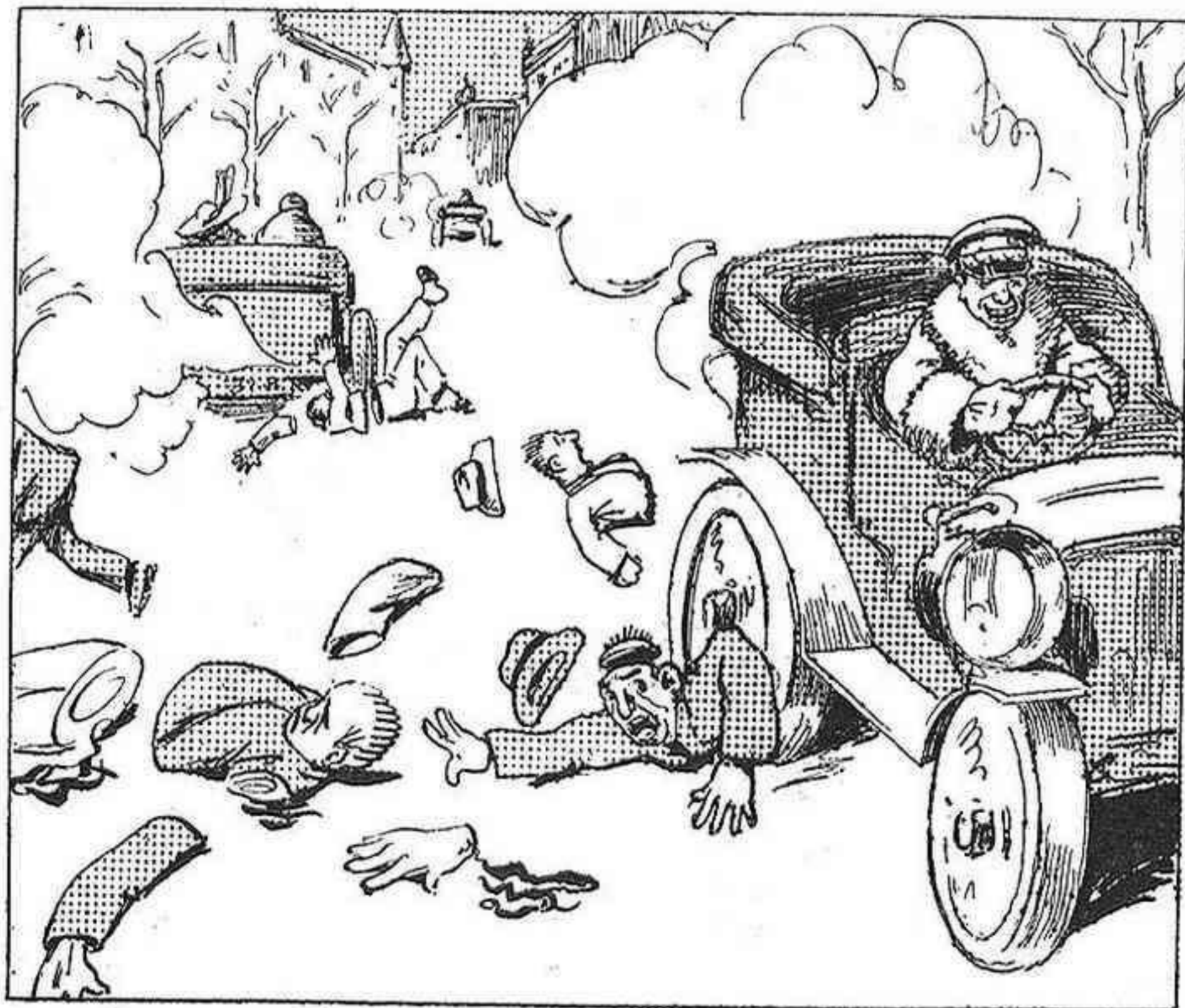
Justal... I, de passada, regositjar-se en l'espectacle.

Dongui-els-hi el *pase*, senyor governador, a aquests angellets de Déu!

PER consol dels derrotats.

Els patricis que han sortit elegits regidors en la darrera jornada han rebut, i està rebent encara, dels seus nombrosos amics polítics i particulars, felicitacions—més o menys interessades—però totes entusiastes i expressives.

En canvi, als que la deessa Urna no'ls ha sigut propicia, els hi prodiguen mots reconfortants, com els que's diuen a la casa on hi hà un difunt.



«LA POSADA SANGRIENTA»

Els Films que exploten pel·lícules d'assumptes «espelusnants» si vénen a Barcelona podran fer cintes de franc.

I no hauria d'ésser així.

Els termes està completament canviats.

Els que no han sortit no és fàcil que's sentin d'aquí a dos anys els impropis que esperen als que ara han sortit triomfants.

LEGEIXO:

«El governador de Tarragona s'ha entrevistat amb el nostre, per a tractar d'assumptes beneficiosos a Catalunya».

All right!

Felicitem-los per la bona intenció.

D'això se'n diu fer pràctica de Mancomunitat.

MÍTINGS a dreta i esquerra,
pel darrera i pel davant;
amb tanta *mitingamenta*
ja estem tots *enmitingats*.

EL nostre distingit amic, l'eminent professor d'orga, R. Goberna, ens dóna coneixement d'haver-se-li casat la seva simpàtica filla.

L'enhorabona al mestre.

Tractant-se d'una família d'organistes és d'esperar que'l matrimoni serà eternament una orga ben afinada.

A PUNT d'arribar al nostre port una esquadra anglesa, els aristòcrates barcelonins ja està pensant en obsequiar a l'oficialitat amb una ballaruga.

I nosaltres que'ns creiem que la nostra aristocràcia no s'hi feia, amb els *anglesos*!

UNA senyora pregunta an en Miranius:

—Veiam si endevines quants anys tinc?

El xicot, molt formal:

—No li puc dir, perquè no sé comptar sinó fins a cinquanta.



V. C. A., A. D. P., A. P. i G., J. A. B., J. P., I. B., J. V. i J.: Rebut l'original que envien amb destí als Almanacs. Es una mica tard, però vaja, lo que estigui bé, anirà.—J. Domenech Oriol: Els versets de vostè m'han semblat molt innocents.—Lluís Pujol: Tenen poca picardía, i la forma no és gaire espontània.—Agustí Torrent i Coma: El dibuix no m'agrada. Quan d'aprent hagi passat a fadrí, avisi.—Joaquim Costa: No està prou bé, perquè'l segon cognom de la targeta no és prou corrent.—R. Campins Serra: Farem tria.—Victor Canigó: Crec sincerament que no ha estat prou afortunat.—Francesc Torre de la Vega: Un xic massa seriós, pel periòdic. I pel Calendari és tard.—Josep Gorina Roca: Farem la tria corresponent.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

DICCIONARI
CATALÀ-CASTELLÀ
&
CASTELLÀ-CATALÀ



UN TOMO D'UNES 900 PLANES IMPRÈS SOBRE UN PAPER PRIM I INTRANSPARENT, TAMANY DE 11'50 PER 18'50, RELIGAT AMB PEGAMOID

COMPOST EN PRESENCIA DELS DICCIONARIS PUBLICATS FINS AL DIA I DE LES PRINCIPALS OBRES LITERARIES I FILOLÒGIQUES CATALANES, ESPECIALMENT LES D'EN POMPEU FABRA, I ENRIQUIT AMB ALGUNS MILERS DE MOTS QUE ENCARA NO S'HAVIEN CATALOGAT, PER A. ROVIRA I VIRGILI

PREU: 10 PESSETES

MOLT AVIAT

L'Esquella de la Torratxa
ALMANAC PER A 1914

PREGUEM ALS CORRESPONSALS FACIN LA DEMANDA

EL LIBRO MÁS ÚTIL

ESTÁ EN VENTA

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque enciclopedia de la vida práctica para 1914

Más de 500 páginas de texto, 450 grabados intercalados

EL AÑO EN LA MANO ES UN LIBRO INDISPENSABLE A TODOS

REGALA A LOS COMPRADORES UNA PARTICIPACIÓN A UN BILLETE ENTERO DE LA LOTERÍA DE NAVIDAD

PRECIOS

Edición económica: 1'50 pesetas

: : Edición de lujo con tapas oro y color: 2 pesetas

Biblioteca popular Renacimiento

: :

A 1 peseta el tomo

TOMOS PUBLICADOS

I.—Pío Baroja, *La casa de Aizgorri*. Novela.
II.—Felipe Trigo, *Así paga el diablo*. Novelas.
III.—Alberto Insúa, *En tierra de santos*. Novela.
IV.—Alvarez Quintero, *Drama, comedia y sainete*.
V.—Joaquín Dicenta, *Galerna*. Novelas.
VI.—R. López de Haro, *La imposible*. Novela.
VII.—Santiago Rusiñol, *El indiano*.
VIII.—E. Gómez Carrillo, *El Japón heroico y galante*.

IX.—Condesa de Pardo Bazán, *Cuentos trágicos*.
X.—José Francés, *La débil Fortaleza*. Novela.
XI.—Eduardo Marquina, *Elegías*.
XII.—Alberto Insúa, *La hora trágica*. Novela.
XIII.—J. Benavente, *La noche del sábado*. Novela escénica.
XIV.—Pío Baroja, *Camino de perfección*. Novela.
XV.—Pedro de Répide, *Noche perdida*. Novelas.
XVI.—Pérez Zúñiga, *La Soledad y El Cocodrilo*. Novelas.

XVII.—Miguel de Unamuno, *El espejo de la muerte*.
XVIII.—Azorín, *La voluntad*. Novela.
XIX.—Eduardo Zamacois, *La cita*. Novelas.
XX.—Bobadilla (Fray Candil), *A fuego lento*. Novela.
XXI.—Anatole France, *Los deseos de Juan Servien*.

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certifiat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.



—Quina desgracia que no quedl cap regidor *corrido* dintre'l nostre Ajuntament!